

محمدجواد حجتی کرمانی

«شیخ محمد جواد حجتی کرمانی» در سال ۱۳۱۱ خورشیدی در یکی از محلات قدیمی شهر کرمان و در یک خانواده روحانی متولد گردید. وی نخستین فرزند عبدالحسین حجتی کرمانی بود که در یک خانواده زرتشتی و از پدران و اجدادی که همگی جزو موبدان زرتشتی بودند به دنیا آمده بود. وی به انگیزه معنوی درونی مسلمان شده و تحت هدایت مرحوم آیت الله حاج شیخ علی احمدی عموی آیت الله محمدرضا احمدی از علمای مشهور صدر مشروطیت به کسوت روحانیان شیعه نیز ملبس شد.

«حاج میرزا عبدالحسین حجتی کرمانی» به واسطه شهرت به زهد در کرمان به «سلمان زمان» اشتها داشت. دوفرزندش محمدجواد و علی حجتی نیز به کسوت روحانیت درآمدند. محمدجواد در کرمان نزد پدرش از دیگر علمای مشهور کرمان همچون آیت الله شیخ رئیس (استاد الاساتید علمای کرمان)، مرحوم حاج شیخ علی اصغر صالحی کرمانی (موسس حوزه علمیه کرمان بعد از شهریور ۱۳۲۰) و آیت الله حاج میرزا علی آقا مهربانی و حاج شیخ عباس حقیقی تحصیل کرد. سپس به قم رفت و از محضر بزرگانی چون آیات عظام بروجردی، خمینی، طباطبائی و منتظری بهره برد.

محمد جواد حجتی کرمانی در اوان جوانی همراه با شهید باهنر و شهید ایرانمنش در کانون قیام به ریاست سید محمد خلیل قوام شهدادی با اندیشه‌های سیاسی آشنا شد. او از اوان نوجوانی وبخصوص پس از واقعه تیراندازی به شاه در ۱۵ بهمن ۱۳۲۷ و آغاز جنبش ملی که در کرمان توسط مرحوم دکتر مظفر بقایی کرمانی نماینده وقت مجلس رهبری می شد و نیز با ورود به حوزه علمیه قم و آشنایی بیشتر با شهید نواب صفوی، رویدادهای سیاسی ایران را به صورت فعال دنبال کرد.

او با شخصیت‌هایی چون آیات عظام بروجردی، خمینی و نیز نواب صفوی، سید محمود طالقانی از نزدیک آشنایی و مراوده داشته است. اولین ملاقات او با طالقانی به دادگاه او بر می‌گردد. پس از پایان دادگاه او را ملاقات و کتاب «جلوه مسیح» را به او تقدیم می‌کند. بر اساس روایت او، طالقانی در تمام طول دادگاه سکوت کرده بود و می‌گفت دادگاه را به رسمیت نمی‌شناسد. او پس از پایان دادگاه تنها یک جمله را با صدای بلند گفت: «این دادگاه اسرائیلی است!»

محمد جواد حجتی کرمانی به جز دیدار مختصری که در دادگاه نظامی با طالقانی و مهدی بازرگان و یارانشان داشته، در زمستان سال ۱۳۴۳ پس از انتقال از قزل‌قلعه به زندان شماره ۴ با طالقانی،

بازرگان، یدالله سحابی و عزت‌الله سحابی هم‌اتاق می‌شود. این دوره زندان پس از قتل حسنعلی منصور توسط محمد بخارایی و دستگیری اعضای حزب مؤتلفه اسلامی بوده‌است که طی آن ۱۳ تن روحانی از جمله محمدمهدی ربانی املشی، احمد کافی، مروارید، واعظی تبریزی، سیدقاسم شجاعی، مرتضی فہیم کرمانی به خاطر سخنرانی‌های ضد رژیم و طرفداری از امام خمینی به دادگاه فراخوانده و محکوم شدند. وی پس از طی کردن دوره محکومیت در بهار سال ۴۴ آزاد شد. بار دیگر در پاییز همان سال، به خاطر عضویت در حزب مسلح مخفی «ملل اسلامی» دستگیر و تا سال ۵۴ در زندان بسر برد که این دوره زندان را نیز پاییز سال ۱۳۴۴ با نامبردگان گذرانده است.^۱

وی با دریافت نامه‌ای از علامه طباطبایی توسط برادرش علی حجتی کرمانی، به توصیه وی اقدام به ترجمه سه جلد از تفسیر المیزان در زندان کرد.

وی پس از رحلت مرحوم حاج آقا مصطفی خمینی و سخنرانی در مراسم چهل‌م آن مرحوم در آذر ۱۳۵۶ به ایرانشهر تبعید شد^۱ و تا پایان زمستان آن سال در معیت حضرت آیت الله خامنه‌ای در آن شهر به حال تبعید به سر برد. او در فروردین ۱۳۵۷ به سندانج تبعید شد. حجتی کرمانی در پاییز ۱۳۵۷ به زادگاه خود کرمان بازگشت و در متن مبارزات مردم کرمان قرار گرفت. بعد از پیروزی انقلاب به عنوان نخستین امام جمعه کرمان انتخاب شد.

^۱ - حجتی کرمانی در حوادث منجر به پیروزی انقلاب ۱۳۵۷ نقشی تأثیرگذار داشت. او در چهل مصطفی خمینی در سال ۱۳۵۶ با آقایان، ربانی شیرازی، خلخالی و عده‌ای دیگر در منزل ربانی جلسه‌ای تشکیل و تصمیم گرفتند که به ممنوعیت بردن نام آیت الله خمینی توجهی نکنند و اسم او را در مراسم چهل مطرح کنند. در چهل مصطفی خمینی، محمد جواد حجتی کرمانی و خلخالی و ربانی املشی سخنرانی کردند. او قطعنامه‌ای در چهارده ماده تنظیم و در مراسم چهل مصطفی خمینی در مسجد اعظم قم قرائت کرد. در این قطعنامه درخواست‌هایی مطرح و تأیید حضار با فریادهای «صحیح است، صحیح است» گرفته شد؛ این خواستها شامل بازگشت سریع امام خمینی، قطع رابطه با اسرائیل، انحلال سازمان امنیت و بندهای دیگری بود؛ صحنه‌گردانی در این مجلس و خواندن قطعنامه پایانی منجر به تبعید محمد جواد حجتی کرمانی شد.

حجتی در سال ۱۳۵۸ به عنوان نماینده مردم کرمان به مجلس خبرگان قانون اساسی و در همان سال از طرف مردم تهران به مجلس شورای اسلامی راه یافت. او در سال ۱۳۶۹ نیز از سوی مردم کرمان به عنوان نماینده دوره دوم مجلس خبرگان رهبری برگزیده شد.

«محمد حجتی کرمانی». درباره برادر خود در دوران مبارزه با رژیم پهلوی می‌گوید: «آن موقع ما با محمدجواد باهنر در دروازه دولاب در یک خانه می‌نشستیم. پس از دستگیری برادرم در سال ۱۳۴۴، ما به ملاقات ایشان می‌رفتیم. همزمان احمد رضائی به ملاقات سید محمود طالقانی و مهندس بازرگان و بقیه می‌آمد حجتی کرمانی در حوادث منجر به پیروزی انقلاب ۱۳۵۷ نقشی تأثیرگذار داشت. او در چهلیم مصطفی خمینی در سال ۱۳۵۶ با ربانی شیرازی، خلخالی و عده‌ای دیگر در منزل ربانی جلسه‌ای تشکیل می‌دهد و تصمیم بر این می‌شود که به ممنوعیت بردن نام آیت الله خمینی توجهی نکنند و اسم او را در مراسم چهلیم مطرح کنند. در چهلیم مصطفی خمینی، محمد جواد حجتی کرمانی و خلخالی و ربانی املشی سخنرانی کردند.

و با او آشنا شدیم. ساواک روی منسوبین زندانیان، حساس بود و تعقیب می‌کرد تا ببیند آنها کجا می‌روند و چه کار می‌کنند. مخصوصاً ساواک روی کوه رفتن بعضی‌ها حساس بود و می‌خواست بداند که اینها کوه که می‌روند چه می‌کنند. ما با دوستان جلساتی داشتیم و کوه می‌رفتیم. در آن ایام، کوه برای مبارزان سیاسی فضای خوبی بود، چون هم می‌توانستند با خیال راحت با هم گفتگو و بحث کنند و هم در هوای آزاد نفسی بکشند و جسم و ذهنشان را ورزیده کنند. ما که به دیدن برادرم می‌رفتیم، احمدمنصوری هم برای دیدن برادرش جواد منصوری می‌آمد. آن موقع بند تازه‌ای را در زندان قصر می‌ساختند. احمدمنصوری به من گفت: «ببین! دارند برای ما جا تهیه می‌کنند.» احمد را زودتر از من گرفتند و اتفاقاً وقتی من به این زندان منتقل شدم، دیدم او را به آن ساختمان نوساز برده‌اند و مرا هم به همان‌جا بردند!»

آثار

حجتی کرمانی به عنوان نویسنده با قلمی روان شناخته شده که در مسایل روز مملکت اعم از سیاسی و فرهنگی و اجتماعی در مطبوعات مختلف از جمله روزنامه اطلاعات مقالاتی نوشته است. مقالات

مطبوعاتی او شامل «کوتاه و گویا» یا سلسله مقالات تحت عنوان «همراه با محرمان خلوت انس با قرآن»¹ می‌باشد. وی همچنین آثار دیگری به صورت کتاب چاپ نموده‌است که می‌توان به نمونه‌های ذیل اشاره کرد:

1. جلوه مسیح
2. حسین ابن علی حماسه تاریخ
3. روابط اجتماعی در اسلام
4. اسرار سقیفه
5. مرزهای ایدئولوژیک
6. از آتشکده تا مسجد (این مجموعه ردر مورد پدرش حاج میرزا عبدالحسین حجتی کرمانی است)
7. از خرداد تا خرداد «ارتش بیست میلیونی چه گفت؟» (این کتاب یادداشت های نویسنده در دوره چهارساله نخستین ریاست جمهوری آقای سید محمد خاتمی است .)
8. در حاشیه سنت و تجدد (مجموعه مقالات)¹
9. ترجمه تفسیر المیزان (سه جلد)
10. عشق و تلاش: خاطرات محمدجواد حجتی کرمانی - نشر عروج، ۱۳۹۵

حجتی کرمانی در سال 1379 در مناظره ای با استاد مصباح یزدی شرکت کرد که به صورت کتابی از سوی انتشارات سروش منتشر شد.

افزون بر مقالات فراوان وی در روزنامه اطلاعات و سایر روزنامه ها ، نامه او به سید ابوالحسن بنی صدر رئیس جمهور وقت پس از سخنرانی 14 اسفند 1359 در تیراژ میلیونی همزمان در رونامه های اطلاعات ، کیهان، میزان و انقلاب اسلامی منتشر شد. این نامه و همچنین نامه های او به استاد مصباح یزدی

¹ - این مقالات پس از ویرایش به صورت کتابی به نام از آتشکده تا مسجد و در چاپ جدید تحت عنوان تعامل و تقابل ملی گرایی و اسلام گرایی در ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران از سوی موسسه اطلاعات به چاپ رسید .

در دوران ریاست جمهوری آقای محمود احمدی نژاد از ماندنی
ترین مقالات او به شمار می رود.